

## SÜNE

(*Eurygaster integriceps*, *E. maura*, *E. austriaca*)



Ergin Süne



Yumurtalar (Yeni bırakılmış)



Yumurtalar (Çapa dönemi)



Yumurtadan çıkmış olan 1. dönem nimfler



2, 3, 4 ve 5. dönem nimfler

### Tanımı ve Yaşayışı

- Erginler 1-1.5 cm boyundadırlar. Renkleri toprak rengi, alacalı, kiremit renginden siyaha kadar değişebilir.
- Yumurtalar 1.0-1.2 mm çapında, küre şeklinde olup ilk bırakıldıkları zaman filizi yeşil renktedir. Dişi, yumurtalarını 12-14 adetlik muntazam ve 2-3 sıralı dizilerden oluşan yumurta paketi halinde bırakır.
- Yumurtalar açılmaya yakın çapa dönemine girerler ve bırakılan yumurtalar genelde 10-15 gün içinde açılırlar.
- Yumurtadan çıkan nimfler 5 dönem geçirerek yaklaşık 30 gün içerisinde ergin olurlar. Bu erginlere “Yeni nesil ergin” adı verilir.
- Yeni nesil erginler, hububat danelerinin sertleşmesi ve sıcakların artmasıyla beraber kışlak denilen alanlara çekilirler.
- Kışı yine burada 800-1600 metre yükseklikteki alanlarda yere dökülmüş meşe yaprakları, geven, kirpiotu gibi bitkilerin altında ve birkaç santim toprak derinliğinde geçirirler.
- İlkbaharda hava sıcaklığının 18 C ve kışlaktaki toprak üstü sıcaklığında 14 C ye ulaşmasıyla uyku halindeki süneler uyanarak kışlaklardan ovaya doğru göçe başlarlar. Bu göç kademeli olup genelde 2-5 hafta sürmektedir. Bu sünelere “Kışlanmış ergin” adı verilir.
- Ovaya gelen bu erginler beslenip çiftleşerek yumurtalarını bitkinin genelde yapraklarına bırakırlar. Bu erginler 1-2 ay içinde ölürlar.

### Zarar Şekli

- İlkbaharda ovalardaki hububat tarlalarına göç eden kışlanmış erginler, henüz kardeşlenme döneminde olan hububatın saplarını emerek özsuyunu alırlar. Emilen sapsar zamanla sararır ve kurur. Dolayısıyla başak bağlamazlar. Bu zarar şekline “**kurtboğazi**” denilmektedir.
- Bitkiler geliştikçe, beslenmesini bitkilerin yukarı kısımlarında sürdüren kışlanmış erginler; başaklar henüz yaprak kılıfı içerisindeyken, çiçek döneminde ve tane bağlarken, yine sapsarlarda beslenerek başakların beyazımsı bir renk almalarına, kurumalarına ve dolayısıyla bunların tane bağlamasına engel olurlar. Kışlanmış erginlerin bu şekildeki zararına “**akbaşak**” adı verilmektedir.
- Başaklardaki taneler süt olumuna gelmeye başladığı sırada, kışlanmış erginlerin popülasyonları da gittikçe azalmaya başlar. Bunların bıraktığı yumurtalardan çıkan nimfler hububatın bu döneminde, gittikçe artan bir yoğunluk ve oburlukla taneleri sokup emmeğe başlarlar.
- Özellikle 4. ve 5. dönemdeki nimflerin ve yeni nesil erginlerin beslenmesi sonucu, taneler çimlenme güçlerini kaybedecekleri gibi, ekmeclik ve makarnalık özelliklerini de yitirirler.

### Zararlı Olduğu Bitkiler

- Sünenin beslendiği bitkiler buğday, arpa, yulaf ile bunların yabani formları ve diğer bazı Buğdaygil türleridir. Zararlı, çavdarı arpaya tercih etmesine karşılık, çavdar ve yulafın ekiliş alanları Sünenin yaygın ve etkin olduğu yerlerde sınırlıdır.

### Mücadele Yöntemleri

#### Kültürel Önlemler

- Erken yetişen hububat çeşitleri ile bunların erken ekimleri, tarlaların iyi hazırlanması, nadasın iyi yapılması, yabancı otlarla iyi bir mücadele, hasadın mümkün olduğu kadar geciktirilmeden zamanında yapılması ve polikültür tarıma önem verilmesi gibi önlemler sayılabilir.

#### Kimyasal Mücadele

- Kullanılacak ilaçlar ve dozları hakkında en yakın il veya ilçe müdürlüklerine başvurulmalıdır.